

Budapest belső része kihál, a főváros külterülete és kör- nyéke óriási arányokban fejlődik

A népszámlálás eredményei azt mutatják, hogy Budapest nagyvárosi alakulásában a belső részek sorvadása és a külső területek emelkedése mutatkozik — Buda jobban fejlődik, mint Pest — A főváros lakosságának egyharmada tulajdonképpen nem lakik a város területén

Alig három hónappal a népszámlálás után már kezd kibontakozni a népszámlálási eredmények összefogó képe. Miután Kovács Alajos dr., a Statisztikai Hivatal elnöke a népszámlálás főadatait már közzétette, most Thirring Lajos dr. nyilvánosságra hozta azokat az adatokat, amelyek Budapest és környékének újabb fejlődésére vonatkoznak.

Politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális szempontokból egyformán mérhetően jelentősége van a mostani népszámlálásnak, mert a megállapításokban és a tényekben le lehet vonni és le kell vonni azokat a következtetéseket, amelyek közigazgatási, államberendezési, gazdasági és kulturális feladataink teljesítése szempontjából fontosak. Ezek az adatok rávilágítanak olyan tényekre, amelyek mellett nem lehet és nem szabad felületesen elhalladni.

Belső-Budapestet tulszárnyalja Külső-Budapest

Thirring Lajos dr. részletesen vizsgálja a főváros és környékének fejlődését és összehasonlításai, amelyeket az előző nép-

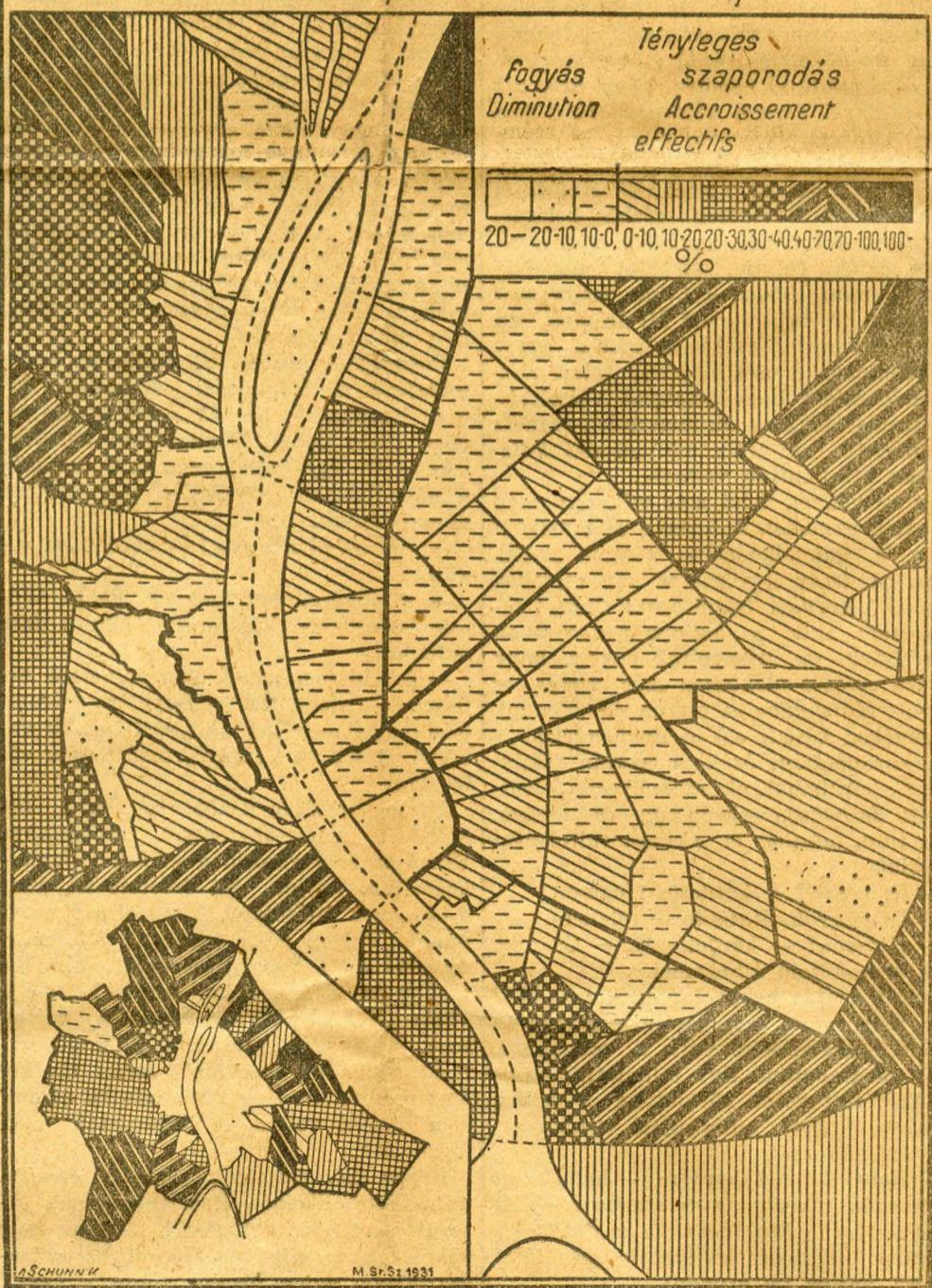
Budapest mint világváros, tulajdonképpen 1910 körül alakult ki, mert Nagy-Budapest népessége ekkor haladta meg először az egymillió lakost. Husz év alatt azonban a terület fejlődésében olyan meglepő eltolódás történt, amelyből messze-menő gazdasági és közigazgatási átalakulást kell megállapítani. Amíg ugyanis magának Budapestnek lakossága a husz év alatt 880.371 lélekről 1.004.699-re, 124.328 lélekkel szaporodott, addig ugyanakkor Nagy-Budapest lakossága 217.666 lélekről nőtt meg 415.854 lélekre, ami 198.188 főnyi szaporodásnak felel meg, a távolabb fekvő községek lélekszáma pedig 180.743-ról emelkedett 250.844-re, ami 70.101 főnyi szaporodásnak felel meg. A főváros lakosságának mintegy 125 ezres szaporodásával szemben tehát a környék lakosságának 270 ezer főnyi szaporodása áll szemközt, vagyis amíg magának Budapestnek lakossága husz év alatt 13 százalékkal növekedett, addig a környék lakossága 65 százalékkal emelkedett.

Igy történt azután, hogy Budapest élete és egész társadalmi és gazdasági struktúrája két évtized alatt eltolódott, amelynek adatait és jelenségeit már külön meg-

BUDAPEST 1920-1930.ÉVI TÉNYLEGES SZAPORODÁSA

100 alkerület szerint.

Accroissement effectif de Budapest de 1920 à 1930, suiv. 100 parties d'arron.

számlálási eredményekkel tesz, új és meglepő képet adnak a világváros alakulásáról s egyúttal átalakulásáról is. Magához a fővároshoz szoros gazdasági és területi kapcsolatok hetven községet fűznek és ezen a területen a mostani népszámlálás szerint 1.671.397 ember lakik. Budapest lakossága ebből 1.004.699, a szomszédos községeké, amelyeknek területét általában Nagy-Budapestnek nevezzük, 415.854, míg a távolabb fekvő községeké, amelyek azonban Budapesthez társadalmilag és gazdaságilag oda tartoznak, 250.844.

fojzuk vizsgálni. Azonban — egyelőre mellőzve magának Budapestnek fejlődését — azok a statisztikai adatok, amelyeket Thirring Lajos dr. közöl, rámutatnak egy olyan fejlődési tünetre, amelyből a főváros belső fejlődési politikájának kötelességeit külön kell megállapítanunk.

A város kifelé fejlődik és a belső városrészek el- sorvadnak

A méreteiben amerikai stílusú fejlődés legkülönösebb ténye az, hogy Budapest

Szenzációs divatrevü

Az elmúlt évben egy divatbemutató keretében első ízben mutattunk be — kísérletképpen — kb. 100 oly modellt, melyek kizárólag a

Goldberger Sám. F. és Fiai R. T.

anyagából készültek. E bemutató iránt annakidején oly nagy érdeklődés mutatkozott, hogy a belépőjegyek — főleg az első 8 napon — teljesen kifogytak.

Az idei bájos divatot, valamint a Goldberger-gyártmányok elragadó új mintázatait — melyeket az idén tiszta selyem-gyártmányokkal egészítettek ki — Ön is majd bizton megcsodálja!

Hétfőn, ápr. 20-án d. u. 4 órakor

kezdjük meg és naponta megismételjük a

Goldberger Sám. F. és Fiai R. T.-nak

a világ minden részében elterjedt anyagából készült

idei ujdonságok

bemutatását, új, elegánsan berendezett éttermünkben, a földszinten.

25 mannequin új modelleket, új anyagokat és új mintázatokat fog bemutatni.

Belépőjegyek a divatrevühöz P 1.—ért (melyben 1 kávé vagy tea és kalács is befoglalatik) áruházunk minden pénztáránál — elővételeiben is — kaphatók.

népessége azon a területen, amely tulajdonképpen a fővárost még ezelőtt harminc esztendővel alkotta, erősen csökkenőben van. A főváros lakossága a belső városrészekben kevesedik, ezzel szemben a külső területeken megnőtt.

Mindenestre a legérdekesebb és legfontosabb jelenségek egyike, hogy Budapest fejlődésének üteme Budán sokkal erőteljesebb, mint Pesten. Husz évvel ezelőtt Budának 162.342 lakosa volt, Pestnek pedig 718.029. Ezzel szemben most Buda lakosainak száma 227.652, míg Pesté 777.047. Buda fejlődésének ütemére jellemző az, hogy míg harminc év alatt Buda lakosságának száma majdnem megkétszereződött, azalatt a pesti oldal fejlődése csupán husz százalékos.

Ha azonban közelről nézzük a két testvérváros fejlődésének adatait, akkor megint azt állapíthatjuk meg, hogy még Budán is a belső részek fejlődésének üteme megállott és ezzel szemben az ugynevezett hegyvidék, tehát a külterület növekedik. A legerőteljesebb Óbuda külső részének, azután pedig Pasarétnek fejlődése, s lakosságban való megduzzadása, valamint Lágymányosé s a külső Kelenföldé. Ezekben a területeken a lakosság száma alig tizenöt év leforgása alatt megkétszereződött, míg ezzel szemben meg lehet állapítani, hogy a Viziváros lakosainak száma alig emelkedik s ugyancsak igen jelentéktelen az emelkedés Óbuda belső részén, valamint a Várban is. A Viziváros dunaparti részén, valamint a Krisztinavárosban, továbbá Óbuda a legbelső részén a lakosság számában átlagosan 10 százalékos csökkenést is tapasztalhatunk, úgy hogy ezeken a részekben nemcsak megállott a fejlődés, hanem a város élete üteme csökkenőben van.

A pesti oldal lélekszámfejlődése majdnem kizárólag csak a külső területeken történt, mert ami a statisztikai megállapításokban a legfontosabb, az a tény, hogy Pest belső része egyre sorvad és lakosainak száma csökken.

A Belváros lakosainak száma az utolsó husz év alatt 96 lélekkel csökkent, ami a 25 ezres lakosságánál nem látszik tulajdonképpen jelentősnek. Ha ez csupán a City képződés volna, akkor hamis mérlegelt állítanók fel ennek a tünetnek, mert a Belváros fejlődése éppen a Kosuth Lajos-utca és a Vámház-körút közé eső kevésbé üzleti jellegű részen állott meg, ahol a lakosság száma közel husz százalékkal csökkent. Tudvalevő, hogy ezen a területen alig történtek új építkezések és bizonyos, hogy különösen az a tisztviselőközönség, amely itt lakott, áradt át leginkább Buda külső területeire. A Belvárosnál is erőteljesebben csökkent a lakosság száma a VI. kerület belső részén, továbbá az Erzsébetváros és Jó-

zsefváros belső területein. Az adatok szerint különösen az Andrássy-ut környéke néptelenedik el, valamint a Vilmos császár-ut mellékutcainak lakossága. De a lakosság számának csökkenése tapasztalható a Józsefváros és a Ferencváros ama övezetein is, amelyek a Nagy-körút és az Orczy-ut, valamint a Haller-utca közé esnek, ami leginkább azzal magyarázható meg, hogy azok a kisemberek, akik ezen a környéken laktak, kiáradtak a külső területekre. A város belső részén a lakosság számának mindenütt csökkenése tapasztalható, kivéve az Alkotmány-utca és Lipót-körút eső részét, a Csikágóél, valamint a Ráday-utca és a Lónyay-utca környékét. A belső részen csupán egyetlen olyan rész van, amely lakosságban lényegesen megduzzadt, az ugynevezett Külső-Lipótváros, a Lipót-körút és a Wahrman-utca között, amely husz évvel ezelőtt még külterületszámba ment és amelynek lakossága az új építkezések folytán megduplázódott. Mindezzel szemben a pesti oldalon a városi fejlődés nagyobb üteme csupán a külső részekben tapasztalható, legnagyobb mértékben a Vizafogónak nevezett városrészen, továbbá Zuglóban, valamint igen jelentős módon Angyalföldön, Belső-Zuglóban és a Ferencvárosnak azon a részén, amely a Haller-piac környékére esik.

Thirring Lajos azt mondja, hogy a fővárosban ma csak a külterlen jelentékeny a fejlődés, még pedig határozottan azokban az irányokban, ahol a város határa nyilványszerűen összefügg Budapest környékének fejlődő új városképződésével. Újpest, Pesterzsébet, Kispest és Rákospalota, valamint Albertfalva, Buda-fok és Hidegkut felé sokkal ütemesebb Budapest nagyvárosi fejlődése, mint bárhol másutt, amiből az következik, hogy Budapest belső részei a város lendületében fokozatosan azt a szerepet fogják betölteni, amelyet a világ minden nagyvárosában betöltenek a citykezűdések a környék mellett.

Az a térkép, amelyet a Magyar Statisztikai Szemle közöl, tökéletes képét adja Budapest mai helyzetének és fejlődésének s alkalmas arra, hogy ennek jelenségeit figyeljük és tanulságait majdan levonjuk.

Költözködöm

és annak megkönnyítése végett elsőrangú kivitelű

KÁRPITOZOTT ÉS MŰBUTOROKAT

rendkívül olcsón adok el.

lakberendezési vállalat
Simay Lajos IV., Váci-utca 38.
Telefon: 836-96.